

Nr 58.

Ankom till riksdagens kansli den 13 maj 1937 kl. 5 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående skyldighet att till riksdagens revisorer avgiva redogörelse för användningen av statsunderstöd.

Genom en den 26 februari 1937 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 213, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t under åberopande av propositionen bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden föreslagit riksdagen att antaga följande vid propositionen fogade

Förslag

till

förordning angående skyldighet att till riksdagens revisorer avgiva redogörelse för användningen av statsunderstöd.

Härigenom förordnas som följer:

Den, som åtnjutit understöd av statsmedel eller av medel, influtna genom penninglotteri, så ock den, som enligt vad därom finnes särskilt stadgat mottagit sådant understöd för att till annan förmedla detsamma, är, vare sig understödet skall återbetalas eller icke, skyldig att efter anmodan av riksdagens revisorer till dessa avgiva en detaljerad och, såvitt möjligt, av verifikationer bestyrkt redogörelse för hur understödet av honom använts. Har den redovisningsskyldige fört räkenskaper, varav fullständiga upplysningar om understödets användning kunna inhämtas, äge han i stället fullgöra redovisningsskyldigheten genom att bereda revisorerna tillfälle att taga del av räkenskaperna med tillhörande verifikationer, protokoll och andra handlingar.

Redovisningsskyldighet, som nu sagts, åligger icke enskild person beträffande understöd, avsett till bestridande av hans eller hans familjs personliga utgifter, ej heller utländsk medborgare eller utländsk institution eller sammanslutning beträffande understöd för internationellt ändamål.

Är eller varder för visst fall föreskrivet, att redovisningsskyldighet inför riksdagens revisorer icke skall föreligga eller skall fullgöras i annan ordning än här ovan sagts, lände det till efterrättelse.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1937 men äger icke tillämpning i fråga om understöd, som avser tid dessförinnan eller som utgår på grund av aytal, slutet före nämnda dag.

I fråga om de skäl som ligga till grund för förslaget får utskottet, i den mån redogörelse därför ej lämnas här nedan, hänvisa till propositionen.

Gällande bestämmelser rörande statsrevisorernas granskning m. m.

Enligt riksdagsordningen § 72 hava riksdagens revisorer att enligt regeringsformen och särskild instruktion granska statsverkets, riksbankens och riksgäldskontorets tillstånd, styrelse och förvaltning. Varje revision skall enligt samma grundlagsstadgande omfatta ett räkenskapsår. I regeringsformen beröres emellertid statsrevisionens verksamhet endast i § 107, varest stadgas att det, oaktat den av riksdagens utskott eller revisorer förrättade generella översikt av statsmedlens utdelning, bör åligga vederbörande ämbetsmän att verkställa den speciella revision, som dem i kraft av deras ämbetsbefattning tillkommer.

Nu gällande instruktion för riksdagens revisorer, av Kungl. Maj:t kungjord den 22 maj 1925 (nr 144), innehåller i § 12, sådan paragrafen lyder enligt kungörelse den 30 juni 1936 (nr 457), följande stadgande:

»Revisorerna skola tillse, att dem i behörig ordning tillhandahållas:

a) de för räkenskapsår avslutade, av föregående revisorer icke granskade räkenskaper över alla medel, som genom allmänna bidrag tillkommit eller genom traktater med främmande makter riket tillflutit;

b) av verk, myndigheter och inrättningar avgivna årsberättelser, så ock alla de kungl. brev, protokoll och handlingar, på vilka nämnda räkenskaper och berättelser grunda sig.»

Anförda stadgande i instruktionen för statsrevisorerna är emellertid icke normerande för dem, som hava att redovisa inför revisorerna. Härom hava tid efter annan särskilda bestämmelser utfärdats av Kungl. Maj:t.

De grundläggande föreskrifterna i detta avseende äro meddelade i Kungl. Maj:ts cirkulär den 14 augusti 1841 (nr 36, s. 4) till samtliga förvaltande verken angående deras åligganden i och för revisionen av statsverkets styrelse och förvaltning.

I detta cirkulär stadgas i punkterna 1:o—4:o och 9:o följande:

1:o. För alla medel, av vad beskaffenhet som helst, ordinarie eller extra ordinarie, som genom allmänna bidrag tillkommit, eller genom traktater med främmande makter riket tillflutit, avlägges räkenskap utav vederbö-

rande, på vilka sådant beror, inom föreskrivne tider och vid det ansvar, författningarne för underlåtenhet därav stadga.

2:o. Alla dessa räkenskaper med därtill hörande kungl. brev, protokoller och handlingar, utan undantag, innefatta den allmänna redovisningen för statsverkets tillstånd, styrelse och förvaltning.

3:o. Uti årligen avslutande rikshuvudbok sammandrages denna redovisning och samteliga specialräkenskaperne utgöra dess verifikationer.

4:o. Denna allmänna redovisning för statsverkets tillstånd, styrelse och förvaltning utgör föremålet för rikets ständers revisorers granskning i den ordning grundlagarne stadga och förmå.

9:o. Jämte rikshuvudböckerne för de år, som utgöra föremål för varje revision, överlämne statskontoret till revisorerne alla sina övriga räkenskaper, protokoll och handlingar för samma år; och skola de övriga förvaltande verkens räkenskaper med därtill hörande verifikationer, protokoller och handlingar likaledes revisorerne tillhandahållas, då de av dem äskas.

Såsom ett komplement till sistnämnda stadgande är att anse Kungl. Maj:ts cirkulär den 13 oktober 1848 (nr 48, s. 3) till de penningförvaltande verk i huvudstaden, vilkas räkenskaper granskades av rikets ständers revisorer. Genom detta cirkulär förordnades, att de hos verken förda journaler eller anteckningsböcker över influtna och utgivna medel för de år, som varje revisionsförrättning omfattade, skulle, då sådant äskades, meddelas revisorerne.

Några ytterligare direkta bestämmelser, som reglera själva granskningsmaterialets omfattning, finnas icke. I detta sammanhang må dock erinras, dels att i 1841 års cirkulär (punkten 12:o) förutsattes att de räkenskaper, som överlämnades till statsrevisionen, hörde under kammarrättens granskning, dels ock att i nu gällande instruktion för riksdagens revisorer, § 13, stadgas, att skulle en eller flera av de till statsrevisionen hörande räkenskaper och handlingar befinnas ofullständiga eller icke hava undergått vederbörlig revision, böra revisorerne det oaktat underkasta även dessa räkenskaper och handlingar den granskning, som omständigheterna medgiva.

Till belysning av granskningens omfattning må vidare återgivas följande stadgande ur instruktionen för statsrevisorerna, § 14:

»Vid revisionen av statsverket skola revisorerne efterse och granska, huruvida utgifterna överensstämma med stater och författningar eller eljest meddelade bestämmelser samt huruvida de av Kungl. Maj:t meddelade beslut, på vilka gjorda utbetalningar grunda sig, äro försedda med vederbörlig kontrasignation.

Vidare skola revisorerne tillse, om inkomsterna på rätta tider och till riktiga belopp influtit i statens kassor; huru vederbörande, åt vilka uppbörden av statens inkomster och kontrollen över denna uppbörd anförtratts, fullgjort sina skyldigheter; vilka åtgärder blivit vidtagna med avseende på möjligen inträffade propriabalanser; och i övrigt allt som till ett tillförlitligt omdöme om statsverkets tillstånd och förvaltning kan anses erforderligt; och böra revisorerne, utan att, så vitt omständigheterna medgiva, förbigå detaljerna, huvudsakligen granska dispositionerna, förvaltningen och resultaten på det hela.»

Slutligen torde böra erinras om vissa tidigare gällande stadganden angående avgivande av för statsrevisionen avsedda förvaltningsberättelser och räkenskapssammandrag, enär dessa stadganden synas vara av intresse vid bedömandet av omfattningen av statsrevisorernas granskningsrätt. Enligt punkten 7:o i förutnämnda 1841 års cirkulär skulle Kungl. Maj:t vid början av varje revision över statsverket låta till revisorerna överlämna från såväl statskontoret som alla övriga förvaltande verk infordrade berättelser om tillståndet och styrelsen av de under deras förvaltning stående delar av statsverket de år, för vilka avslutade räkenskaper skulle vid samma revision företes. Vidare föreskrevs i punkten 8:o av samma cirkulär, att statskontorets berättelse skulle framställa de förhållanden, vilka rikshuvudboken och dit hörande handlingar närmare utredde, samt att de övriga redovisande verkens berättelser skulle innefatta enahanda framställning i avseende på deras förvaltning och räkenskaper, av vilka generalsammandrag därjämte skulle bifogas. Bestämmelser om avgivande av särskilda räkenskapssammandrag meddelades första gången i cirkulär den 16 juni 1875 (nr 41, s. 8); däri förordnades, att samtliga penningförvaltande allmänna verk och inrättningar skulle vid de berättelser, som av dem för statsrevisionen avgåves, foga räkenskapssammandrag, avfattade i samma form som i berättelsen angående nästföregående statsrevision begagnats. Utan att formligen upphävas blev nämnda cirkulär sedermera ersatt av en kungörelse den 23 maj 1884 (nr 27, s. 1) angående skyldighet för vederbörande verk och inrättningar att i och för deras räkenskapers granskning av riksdagens revisorer avgiva berättelser och räkenskapssammandrag. Enligt kungörelsen skulle det åligga ej allenast statskontoret och alla övriga centrala verk utan även de allmänna inrättningar, vilka åtnjöte statsanslag och vilkas räkenskaper överlämnades till granskning av riksdagens revisorer, att jämte förvaltningsberättelser avgiva räkenskapssammandrag, avfattade i samma form som i berättelsen angående nästföregående statsrevision begagnats. Genom kungörelse den 14 oktober 1910 (nr 113, s. 2) förordnades slutligen, att den i 1884 års kungörelse föreskrivna skyldigheten för vederbörande verk och inrättningar att i och för deras räkenskapers granskning av riksdagens revisorer avgiva berättelser och räkenskapssammandrag skulle gälla samtliga verk och inrättningar, som åtnjöte statsanslag.

I proposition nr 127 till 1936 års riksdag framlades förslag till vissa ändringar i instruktionen för riksdagens revisorer i syfte att borttaga skyldigheten att avgiva för statsrevisionen avsedda förvaltningsberättelser och räkenskapssammandrag. Därvid förutsattes emellertid, att verk eller inrättning, som på grund av särskild föreskrift i instruktion eller eljest hade att avgiva årsberättelse, skulle äga skyldighet att efter rekvisition insända denna berättelse samt till grund för densamma liggande handlingar till riksdagens revisorer. Förslaget bifölls av riksdagen, varefter Kungl. Maj:t den 30 juni 1936 utfärdade bland annat kungörelse (nr 458) angående skyldighet för verk och inrättningar att insända vissa handlingar till riksdagens revisorer. Genom denna kungörelse upphävdes såväl punkterna 7:o) och 8:o) i 1841 års cirkulär som ock 1875 års cirkulär samt 1884 och 1910 års kungörelser.

Tidigare utredning och förslag rörande utsträckning av statsrevisorernas granskning.

I sin år 1929 avgivna berättelse hemställde riksdagens revisorer under § 1, att riksdagen måtte vidtaga åtgärder för revision av bestämmelserna rörande revisorernas granskningsrätt i syfte att — i samband med en begränsning av skyldigheten för statsunderstödda verk och inrättningar att årligen till revisorerna avlämna förvaltningsberättelser och räkenskapssammandrag — rätten att från statsunderstödda institutioner i erforderlig utsträckning erhålla tillgång till räkenskaper, protokoll och handlingar måtte åt revisorerna tryggas.

I anslutning till denna hemställan anhöll riksdagen i skrivelse den 2 maj 1930, nr 175, under punkten 1, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa närmare utredning och vidtaga erforderliga åtgärder i anledning av vad riksdagens revisorer sålunda anfört beträffande revisorernas granskningsrätt.

Till följd av Kungl. Maj:ts remiss den 23 maj 1930 inkommo statskontoret och riksräkenskapsverket gemensamt med utredning och förslag i anledning av riksdagens sålunda gjorda framställning, varefter styrelserna för svenska landstingsförbundet, svenska stadsförbundet och svenska landskommunernas förbund yttrade sig i ärendet, såvitt frågan berörde statsbidrag till kommunala eller andra icke-statliga ändamål.

På grundval av den sålunda åvägabragta utredningen lämnade Kungl. Maj:t genom en den 26 februari 1931 dagtecknad proposition, nr 155, riksdagen tillfälle att avgiva yttrande över de av chefen för finansdepartementet till statsrådsprotokollet nämnda dag angivna riktlinjerna för avlämnande till riksdagens revisorer av räkenskaper m. m. De skäl, som 1930 års riksdag åberopade till stöd för sin framställning, liksom även innebörden av nämnda utredning och förslag framgå av sagda proposition.

I ärendet avgav statsutskottet utlåtande nr 90. Mot utskottets förslag framfördes vid behandlingen i kamrarna från regeringshåll vissa betänkligheter, vilket föranledde, att båda kamrarna beslöto återremiss till utskottet, som i memorial nr 157 avgav nytt förslag i ämnet; detta memorial bifölls utan debatt av kamrarna.

I överensstämmelse härmed avlät riksdagen den 2 juni 1931 skrivelse, nr 342, till Kungl. Maj:t, däri anfördes bland annat följande:

»Riksdagen har i likhet med departementschefen funnit det önskvärt, att sådana bestämmelser meddelas rörande riksdagens revisorers granskningsrätt, att densamma kommer att avse icke endast anslag, som anvisats för verksamheten inom den egentliga statsförvaltningen, utan även användningen av andra av riksdagen för olika ändamål beviljade medel. För vinnande av detta senare syfte synes det riksdagen lämpligt, att uttryckliga föreskrifter meddelas rörande revisorernas granskningsrätt och att, i anslutning till vad statskontoret och riksräkenskapsverket uti sitt i ärendet avgivna yttrande anfört, denna granskningsrätt uppställas såsom villkor för åtnjutande av statsbidrag eller statsunderstöd. Det torde därvid böra åligga dem, som utbekommit dylika medel, att på vederbörlig rekvisition tillhandahålla revisorerna

sådana räkenskapshandlingar och uppgifter, som erfordras för granskning av de erhållna medlens användning. Betonas må, att här icke är fråga om redovisningsskyldighet i egentlig mening utan allenast om skyldighet att bereda revisorerna tillfälle att granska medelsanvändningen. Givetvis får denna granskningsrätt för revisorerna icke hava till följd att rörande statsmedlens användning särskilda räkenskaper behöva föras av dem, som mottaga statsbidrag och statsunderstöd. På grund av vad styrelserna för svenska landstingsförbundet, för svenska stadsförbundet och för svenska landskommunernas förbund framhållit, vill riksdagen härvid göra det uttalandet, att, då svårighet ofta torde föreligga, särskilt för de kommunala organen, att tillhandahålla originalräkenskaperna, granskningen från revisorernas sida i så fall lämpligen bör göras under den formen, att räkenskaperna, i stället för att insändas till revisorerna, antingen granskas av någon hos revisorerna anställd tjänsteman vid besök å vederbörande expedition, där räkenskaperna förvaras, eller ock avskrifter av erforderliga verifikationer och övriga handlingar insändas till revisorerna. Härigenom torde nämligen det med ifrågavarande granskning avsedda ändamålet fyllas på ett fullt tillfredsställande sätt. Riksdagen vill fästa uppmärksamheten på att i enstaka fall ett sådant förfaringsätt också vunnit tillämpning. Av det anförda framgår, att riksdagen i allt väsentligt delar de synpunkter, som av departementschefen framförts i statsrådsprotokollet.

I samband härmed har riksdagen emellertid velat uttala, att det måste anses önskvärt, att även, då fråga är om understöd av lotterimedel, enahanda granskningsrätt tillkommer revisorerna, liksom att denna granskningsrätt bör utsträckas till användningen av bidrag eller andra förmåner av olika slag, som vid de affärsdrivande verken på grund av särskilda överenskommelser lämnats vissa bolag m. fl. Föreskrifter om rätt för riksdagens revisorer att verkställa granskning av ifrågavarande företags förhållanden till statens organ synas, då nya överenskommelser ingås, böra inflyta i vederbörliga avtal. Vid fastställandet av affärsverkens driftkostnadsstater läser Eders Kungl. Maj:t äga meddela beslut, som även i dylika fall lämna riksdagens revisorer möjlighet att erhålla för deras granskning erforderliga uppgifter.

Vidkommande granskningsrättens omfattning har föreliggande förslag i övrigt icke givit riksdagen anledning till annat uttalande än att granskningsrätten även bör avse sådana fall, då för främjande av visst ändamål av statsmedel bestrides hela kostnaden härför, och icke endast bidrag eller understöd utgå, men att den naturligtvis icke bör gälla sådana understöd, som äro av mera personlig karaktär (pensionsunderstöd, stipendium, resebidrag m. m. dylikt) eller utgå till internationella ändamål.

Vad därefter beträffar frågan om genomförandet av de synpunkter i fråga om revisorernas granskningsrätt, som ovan angivits, vill riksdagen erinra om att riksdagens revisorer redan under nuvarande förhållanden i vissa fall verkställa granskning av räkenskaper och införskaffa uppgifter av här ifrågavarande slag. Emellertid är det enligt riksdagens mening av vikt, att uttryckliga bestämmelser om en fullständig granskningsrätt stadgas såsom villkor för åtnjutande av statsbidrag och statsunderstöd. Att detta emellertid skulle ske genom att riksdagen vid behandlingen av varje särskilt anslag av denna art skulle ingå i prövning, huruvida dylikt villkor borde fastställas, synes riksdagen icke möjligt. Då någon närmare utredning icke verkställts, huru denna angelägenhet i så fall lämpligen bör ordnas och då vissa svårigheter uppgivits vara för handen för att redan från och med nästkommande budgetår stadga föreskrift om skyldighet för vederbörande att underkasta sig granskning från revisorernas sida, har riksdagen allenast ansett sig böra anhålla, att Eders Kungl. Maj:t måtte snarast möjligt vidtaga

åtgärder för genomförande av den av riksdagen i skrivelse den 2 maj 1930 begärda utsträckta granskningsrätten för riksdagens revisorer.»

I anledning av ärendets utgång vid behandlingen inom riksdagen infördes i regleringsbrevet för budgetåret 1931/1932 beträffande vissa anslag, där tvekan ej syntes föreligga, förbehåll om skyldighet för mottagaren av statsbidrag eller statsunderstöd att underkasta sig den granskning från statsrevisorernas sida rörande användningen av bidraget eller understödet, som Kungl. Maj:t kunde komma att föreskriva. Jämväl i regleringsbrevet för senare budgetår har enahanda förbehåll stadgats beträffande ett stort antal anslag.

Nu föreliggande förslag rörande statsrevisorernas granskning.

Kungl. Maj:t bemyndigade den 12 juni 1931 chefen för finansdepartementet att tillkalla en sakkunnig person för att inom departementet verkställa utredning angående de olika möjligheter, som kunde stå till buds för tillgodoseende av riksdagens i förutnämnda skrivelser den 2 maj 1930 och den 2 juni 1931 uttalade önskemål ävensom avgiva på utredningen grundat förslag i ämnet.

Med stöd av nämnda bemyndigande tillkallade departementschefen den 12 juni 1931 kanslirådet, numera t. f. statssekreteraren Nils Löwbeer såsom sakkunnig för ändamålet.

Med skrivelse den 17 mars 1932 överlämnade den sakkunnige till chefen för finansdepartementet »Utredning och förslag angående riksdagens revisorers granskningsrätt i fråga om statsunderstöd m. m.» Häröver hava, efter remiss, utlåtanden avgivits av statskontoret, riksräkenskapsverket, generalpoststyrelsen, telegrafstyrelsen, järnvägsstyrelsen, vattenfallsstyrelsen och domänstyrelsen.

Den sakkunniges betänkande innefattade i första hand förslag till sådana åtgärder, att riksdagens revisorer må erhålla möjlighet att granska även användningen av medel, som av staten tilldelats andra än statens egna organ. I anslutning härtill hade spörsmålet om revisorernas granskningsrätt med avseende å bidrag eller andra förmåner från statens affärsdrivande verk åt vissa bolag m. fl. underkastats särskild, fristående behandling. Vidare hade berörts frågan om skyldighet för verk och inrättningar att till revisorerna avlämna förvaltningsberättelser och räkenskapsammandrag, vilken fråga emellertid, såsom framgår av det föregående, numera vunnit sin lösning efter beslut vid 1936 års riksdag.

Den sakkunnige hade i berörda utredning ansett sig till en början böra fastslå, att enligt uttalandet i riksdagsskrivelsen nr 342/1931 utredningen allenast borde avse sådana medel, som utginge för verksamhet, utövad av annan än statligt organ, enär revisorernas granskningsrätt i förhållande till de statliga organens medelsförvaltning vore given och alltså låge utom undersök-

ningens ram. Den sakkunnige hade därefter gått in på frågan, vilka slag av medel, som revisorernas granskningsrätt skulle avse. I sådant avseende borde enligt den sakkunniges mening som regel gälla, att den ifrågavarande granskningsrätten för riksdagens revisorer till sin omfattning skulle avse endast sådana medel av statsunderstöds karaktär, jämväl låneunderstöd, som utginge av anslag, vilka anvisats av riksdagen, eller av medel, som eljest tillkommit enligt riksdagens beslut eller under dess medverkan, eller av medel, som influtit genom penninglotteri, vartill Kungl. Maj:t lämnat tillstånd, dock med undantag av personliga understöd och understöd till internationella ändamål ävensom understöd, beträffande vilka det särskilt föreskrevs, att redovisningsskyldighet icke skulle åligga understödmottagaren, allt enligt vissa av den sakkunnige närmare angivna bestämmingar av dessa understödsgrupper.

Beträffande frågan, vem redovisningsskyldigheten inför riksdagens revisorer skulle åligga, hade den sakkunnige kommit till den ståndpunkten, att redovisningsskyldigheten borde så bestämmas, att den inför revisorerna redovisningsskyldige vore medelmottagaren (understödmottagaren), vare sig denne hade att behålla understödet för egen räkning eller att utdela eller överbringe detsamma till annan.

Den sakkunnige hade därefter behandlat frågan, vilka prestationer i redovisningshänseende, som skulle åläggas understödmottagaren, och därvid angivit sin ståndpunkt sålunda: Understödmottagare, som för räkenskaper, skall vara skyldig att efter anmodan av revisorerna bereda dem tillfälle att taga del av räkenskaperna med tillhörande verifikationer, protokoll och andra handlingar, i den mån revisorerna finna sådant erforderligt för granskning av understödets användning. Understödmottagare, som icke för räkenskaper, skall vara skyldig att efter anmodan av revisorerna till dem ingiva en specificerad och så vitt möjligt verifierad redogörelse för understödets användning.

Vidkommande sättet för granskningsrättens genomförande funnes enligt den sakkunniges mening två vägar att välja: *antingen* att från fall till fall, vid det tillfälle, då anslag beviljades eller understöd anvisades, uppställa granskningsrätten såsom ett villkor för medlens åtnjutande *eller* att utfärda allmänna bestämmelser därom. Den sakkunnige erinrade om, hurusom 1929 års revisorer syntes hava ansett den senare vägen framkomlig, under det att tanken på ett generellt åläggande av redovisningsskyldighet mötte motstånd från såväl statskontoret och riksräkenskapsverket som från vissa i denna fråga hörda sammanslutningar. Ämbetsverken och sammanslutningarna ställde sig på den ståndpunkten, att bestämmelse om granskningsrätten för riksdagens revisorer borde fästas såsom villkor vid beviljandet av ett anslag allenast efter särskild prövning från fall till fall, då skäl därtill föreläge — en uppfattning som även delades av vederbörande departementschef. 1931 års riksdag avvisade emellertid detta förslag såsom icke möjligt att genomföra.

Den sakkunnige ställde sig på den ståndpunkten, att allmänna bestämmelser borde utfärdas angående granskningsrätt för riksdagens revisorer i fråga

om statsunderstöd. Vad beträffade ett av ämbetsverken gjort påpekande, att ett generellt åläggande skulle för varje understödmottagare nödvändig-göra räkenskapers förande, vilket skulle innebära besvär utan motsvarande nytta vid det förhållandet, att räkenskaperna sedermera endast i undantagsfall bleve föremål för revisorernas granskning, framhöll den sakkunnige, att enligt hans ovan relaterade förslag understödmottagare, som eljest icke förde räkenskaper, ej skulle vara skyldig härtill på grund av att han åtnjutit statsunderstöd. Förslaget att utvidgningen av revisorernas granskningsrätt skulle ske på sådant sätt, att i varje kungörelse och varje kungl. brev angående statsunderstöd skulle införas föreskrift härom, vore enligt den sakkunniges mening visserligen teoretiskt genomförbart, men förfaringssättet skulle stöta på mycket stora praktiska svårigheter och medföra ett mycket omfattande arbete.

Den sakkunnige, som alltså ställde sig på den ståndpunkten att allmänna bestämmelser i ifrågavarande avseende borde utfärdas, framlade ett utkast till dylika föreskrifter.

För innehållet i dessa bestämmelser har ovan redogjorts.

Det genom propositionen framlagda förslaget överensstämmer i de flesta avseenden med den sakkunniges förut återgivna förslag. Enligt propositionsförslaget behöver dock icke i begreppet statsunderstöd inläggas något krav på att understödet skall utgå för viss verksamhet. Vidare har i propositionen, då det gäller att ange ursprunget till ifrågavarande understöd, begagnats termen statsunderstöd. Vidkommande slutligen frågan hur granskningsrätten skall utövas intager propositionen den ståndpunkten att understödmottagare icke bör åläggas att tillhandahålla statsrevisorerna annat granskningsmaterial än sådan redogörelse för användningen av statsunderstödet, som uppfyller de av den sakkunnige angivna fordringarna. Å andra sidan har det ansetts böra stå understödmottagaren fritt att, därest han finner lämpligt, i stället fullgöra redovisningsskyldigheten genom att bereda statsrevisorerna tillfälle att taga del av hans räkenskaper under förutsättning att av dem kunna inhämtas fullständiga upplysningar rörande understödets användning.

Förevarande förslag till reglering av riksdagens revisorers granskningsrätt beträffande användningen av statsunderstöd följer de riktlinjer som av riksdagen i hithörande delar uppdragits för frågans lösning. Då utskottet icke funnit anledning till erinran mot utformningen av förslaget, får utskottet hemställa,

Utskottet.

att förevarande proposition måtte av riksdagen bifallas.

Stockholm den 13 maj 1937.

På första lagutskottets vägnar:

K. SCHLYTER.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit:

från första kammaren: herrar *Schlyter, Klefbeck, Erik Anderson, Ernst Svenson, Ruben Wagnsson, Otto Wangson, Englund** och *Roos**;

från andra kammaren: herrar *Bergquist, Lindqvist, Lindmark*, Ryberg, Lindberg* i Stockholm* och *Gezelius*, fru *Gustafson* samt herr *Landgren*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.